

กลวิธีโน้มน้าวและทัศนคติต่อกลวิธีที่ใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ชลมาณ ดาราฉาย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษากลวิธีโน้มน้าวและความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีโน้มน้าวที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลภาษาจากหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทย และข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามปรากฏว่า กลวิธีโน้มน้าวสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงตามลำดับการปรากฏจากก่อนไปหลัง ได้แก่ กลวิธีชักทายผู้อ่าน กลวิธีดำเนินเรื่อง และกลวิธีแสดงความคาดหวังของผู้เขียน สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยมุสลิมพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมเห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุดต่อกลวิธีโน้มน้าวที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทย

คำสำคัญ: กลวิธีโน้มน้าว ภาษาโน้มน้าว ทัศนคติต่อภาษา หนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กทม. 10250 โทร. 0-2320-2777
e-mail: sdarachai@yahoo.com

Hortatory Strategies and Attitudes towards Strategies Used in Islamic Textbooks.

Salman Darachai¹

Abstract

The main purposes of this research were to determine the hortatory strategies in Islamic texts in Thai, and to explore the respondents' attitudes towards hortatory strategies used in Islamic texts in Thai. The data in this study derived from two sources, namely Thai hortatory discourse in Islamic texts, and Thai Muslim respondents' attitudes towards language used in Islamic texts in Thai. The statistical analysis was descriptive. The analysis of hortatory strategies revealed that the main strategies of the Thai hortatory discourse consisted of three types, namely salutation, story telling, and the author's expectations. The respondents' attitudes towards the strategies used in Islamic texts in Thai, was rated between favorably and most favorably for salutation and story telling strategies in most cases.

Keywords: Hortatory strategies, Hortatory discourse, Attitudes towards language, Islamic Texts

¹Lecturer, Master of Arts Program in Thai Language for Modern Communication, Kasem Bundit University
1761 Pattanakarn Road, Suanluang, Bangkok 10250 Tel. 0-2320-2777
e-mail: sdarachai@yahoo.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือคำสอนศาสนาอิสลามคือหนังสือที่ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมสั่งสอนผู้อ่านที่เป็นมุสลิมให้ปฏิบัติตามหลักธรรมของอิสลาม โดยการอ้างอิงวจาของพระเจ้าและ/หรือวจาของศาสดาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาคำสอนที่ผู้เขียนกำลังนำเสนอ ดังตัวอย่างคำสอนในหนังสือที่เขียนโดยยะกูบ ทัมม ประถม (2552ก) มีความตอนหนึ่งว่า “เรื่องของการให้เรารำลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ผู้บังเกิดเกล้านี้ องค์อัลเลาะห์ทรงเตือนเราทั้งหลายเอาไว้มากมาย ในอัลกุรอานว่า “มิให้พวกเจ้าเคารพสักการะสิ่งใด ๆ นอกจากพระองค์ และต้อบิดามารดาผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองก็จงปฏิบัติแก่ท่านโดยดีอย่าได้พุดจาทำนองขู่ว่าจะทอดความเคารพแก่ท่านทั้งสองด้วยจงพุดแก่ท่านทั้งสองด้วยคำพุดที่สุภาพอ่อนโยนเถิด”” กล่าวได้ว่า ตัวอย่างคำสอนนี้แสดงให้เห็นการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยการกล่าวอ้างวจาของพระเจ้าที่บันทึกไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน

ภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนทางศาสนาโดยทั่วไปเป็นภาษาประเภทหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาโน้มน้าว (Hortatory discourse) (Longacre, 1976; 1983) ซึ่งหมายถึง ภาษาระดับข้อความที่มีคุณลักษณะพื้นฐาน 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ภาษาโน้มน้าวเป็นภาษาที่อิงผู้รับสาร (Addressee-oriented) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าผู้รับสารเป็นผู้เกี่ยวข้องหลักของการสื่อสาร เนื่องจากทิศทางของการสื่อสารดำเนินไปเพื่อการปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ซึ่งอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้รับสาร และประการที่สอง ได้แก่ ภาษาโน้มน้าวเป็นภาษาที่แสดงให้เห็นกลวิธีโน้มน้าวประเภทต่าง ๆ อาทิ การใช้สภาวะเงื่อนไข (Condition) การแสดงสาเหตุ (Cause) การใช้คำสั่ง (Imperative) และ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical question)

แนวคิดเกี่ยวกับภาษาโน้มน้าวดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยภาษาโน้มน้าวในระยะต่อมาหลายเรื่อง อาทิ การศึกษาของชิปรีอานี (Cipriani, 2002) ที่พบกลวิธีประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การกล่าวอ้างผู้มีสิทธิอำนาจ (Establishment of authority) การนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข (Presentation of problem and solution) การใช้คำสั่ง (Issuing command) และการสร้างแรงจูงใจ (Resort to motivation) ส่วนงานของเร็นคีมา (Renkema, 2004) พบกลวิธีหลัก 4 ประเภท ประกอบด้วย การให้เหตุผล (give a reason) การเปรียบเทียบ (make a comparison) การให้ตัวอย่าง (give an example) และการกล่าวอ้างแหล่งอำนาจ (name an authoritative source) และการศึกษาของอัลเบร็ก (Albayrak, 2012) ที่พบกลไกทางวาทศิลป์ (Rhetorical device) ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical question) การใช้ทำนองเสียง (Intonation) การใช้บทกวี (Poem) การประชดประชัน (Irony) และการใช้อารมณ์ขัน (Humour)

สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาโน้มน้าวในภาษาไทย อาทิ การศึกษาของดิษยา ศุภราชโยธิน (Supharatyothin, 2002) ที่พบรูปแบบของการชักชวน (form of exhortation) ซึ่งจำแนกออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ การกล่าวถึงความประสงค์ (want statement) การใช้คำสั่ง (Imperative) การสั่งแบบไม่ชัดแจ้ง (implicit command) การแนะนำ (hint) การใช้คำสั่งโดยอ้อม (Imbedded imperative) การขอร้อง (Request) และการใช้รูปแบบผสม (Combination) ส่วนงานของเคิร์ก อาร์ เพอร์ชัน (2539) พบรูปแบบของการเทศนาธรรมในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการนำแนวคิดเรื่องต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน โดยใช้การเล่าเรื่องเพื่อ

ถ่ายทอดคำสั่งสอนทางอ้อม และใช้เทคนิคให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมด้วยการถามคำถามเชิงวาทศิลป์ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกโน้มน้าวใจที่จะคล้อยตามข้อสรุปของผู้เทศนาได้ง่ายขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยของอัญชลี ธิรเนตร (2543) มีข้อค้นพบว่า หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในพระไตรปิฎกมีกลวิธีดำเนินเรื่องโดยการใช้หลักฐานอ้างอิงคำสอนด้วยการอธิบายให้รายละเอียด การพรรณนาขยายความ การบอกเล่าจากประสบการณ์ตรง การยกตัวอย่าง และการเปรียบเทียบกับสิ่งใกล้ตัว

อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยภาษาโน้มน้าวในภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับคำสอนของศาสนาอิสลามยังมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทยเพื่อตอบคำถามที่ว่า กลวิธีโน้มน้าวที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอนมีลักษณะอย่างไร และชาวไทยมุสลิมในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องหลักของการสื่อสารด้วยภาษาโน้มน้าวตามแนวคิดของลองเอเคอร์ (อั้งแล้ว) มีความคิดเห็นอย่างไรต่อกลวิธีต่าง ๆ ที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอน ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษากลวิธีโน้มน้าวและทัศนคติต่อกลวิธีที่ใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่จัดพิมพ์เผยแพร่ด้วยภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่เขียนโดยฮัจยียะกูบ ท้วมประถม (อดีตนายกสมาคมครูสัมพันธ์ สังกัดสำนัก

จุฬาราชมนตรี และอดีตผู้กล่าวคำเทศนาหรือปาฐกถาธรรมประจำมัสยิดต้นสน แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 8 เล่ม

2. ศึกษาทัศนคติต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม โดยศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมเฉพาะในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ผู้วิจัยคัดเลือกหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทยด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random sampling) (Leedy and Ormrod, 2013) โดยได้คัดเลือกหนังสือที่เขียนโดยฮัจยียะกูบ ท้วมประถม (อดีตผู้กล่าวคำเทศนาหรือปาฐกถาธรรมประจำมัสยิดต้นสน แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร และอดีตนายกสมาคมครูสัมพันธ์ สังกัดสำนักจุฬาราชมนตรี) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 8 เล่ม จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ส.วงศ์ เสี่ยม (ยะกูบ ท้วมประถม, 2552ก; 2552ข; 2552ค; 2552ฆ; 2552ง; 2552จ; 2552ฉ; 2552ช) จากนั้นวิเคราะห์ลักษณะภาษาในหนังสือคำสอนโดยใช้แนวคิดเรื่องภาษาโน้มน้าวของลองเอเคอร์ (Longacre, 1976, 1983) แนวคิดเรื่องกลวิธีโน้มน้าวของเรนคิม่า (Renkema, 2004) และแนวคิดเรื่องภาษาโน้มน้าวหรือชักจูงของชลธิชา บำรุงรักษ์ (2544)

2. การสร้างแบบสอบถามและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยใช้แนวคิดของการเร้ท (Garrett, 2010) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อภาษาด้วยวิธีตรง (direct

approach) เนื่องจากเรื่องที่ศึกษาเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องโดยตรงกับกลุ่มตัวอย่างและเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด โดยผู้วิจัยได้นำผลบางส่วนจากการวิเคราะห์กลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสอบถามมีจำนวนหน้าที่ไม่มากเกินไปและอยู่ในวิสัยที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นตามรายการประเมินได้ด้วยความตั้งใจ คำถามและข้อความที่ให้ประเมินในแบบสอบถามมีทั้งแบบให้เติมคำตอบและแบบให้ประเมินโดยใช้มาตราการประเมินแบบ 5 ช่วงคะแนน

สำหรับความหมายของค่าคะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การจำแนกระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (mean) ตามช่วงคะแนน ดังนี้

- 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เมื่อจัดเตรียมแบบสอบถามในเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับสัปปุรุสประจำมัสยิดอัมมันตุมิต เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากขึ้นแล้วจึงนำไปสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (Leedy and Ormrod, 2013) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 2 ประการ ดังนี้

1) เป็นผู้ที่เคยอ่านหนังสือคำสอนที่เขียนโดยฮัจยีเยกูบ ท้วมประถม

2) เป็นผู้ที่อ่านหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าวข้างต้นได้สุ่มมาจากมัสยิดจำนวน 12 มัสยิด ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) (Leedy and Ormrod, 2013) จากมัสยิดที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งสิ้น 174 มัสยิด ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มมัสยิดของสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มเลือกกลุ่มละ 2 มัสยิด รวมมัสยิดที่ได้จากการสุ่มจำนวน 12 มัสยิด โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มจากแต่ละมัสยิดจำนวน 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 360 คน

3. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือแนะนำตนเองและข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับการวิจัย พร้อมทั้งแนบตัวอย่างแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ถึงอิหม่ามประจำมัสยิดทั้ง 12 มัสยิดที่คัดเลือกไว้เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสัปปุรุสของแต่ละมัสยิด และได้ติดต่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ในการนี้ ผู้วิจัยสามารถรวบรวมแบบสอบถามได้คืนจำนวนทั้งสิ้น 306 ชุด (ร้อยละ 85.00) จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และนำเสนอผลการวิจัยด้วยการบรรยายและตาราง

ผลการวิจัย

1. กลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

จากการวิเคราะห์ข้อความพบว่า กลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กลวิธีชักทาย กลวิธีดำเนินเรื่อง และกลวิธีแสดงความคาดหวัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลวิธีชักทาย

กลวิธีชักทาย หมายถึง กลวิธีที่ผู้เขียนหนังสือคำสอนใช้เรียกขานผู้อ่านเพื่อให้ทราบว่าเรื่องที่กำลังจะกล่าวถึงต่อไปเกี่ยวข้องกับผู้อ่านในแง่ใดแง่หนึ่ง กลวิธีชักทายมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้เริ่มจากคำบอกบุรุษ คำว่า “ท่าน” และคำเรียกญาติ คำว่า “พี่น้อง” และอาจตามด้วยคุณานุประโยค (relative clause) ที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อมเดี่ยว (คำคำเดียวที่เป็นคำเชื่อม) ได้แก่ คำว่า “ผู้” “ที่” หรือคำเชื่อมผสม (กลุ่มคำที่เป็นคำเชื่อม) ได้แก่ “ผู้ที่” ซึ่งเป็นส่วนขยายเพื่อบรรยายคุณลักษณะของผู้อ่านรวมทั้งอาจตามด้วยคำบอกความรู้สึก เช่น คำว่า “ที่รัก” “ที่เคารพ” “ที่รักและเคารพ” เป็นต้น และคำบอกจำนวน คำว่า “ทั้งหลาย” ตามลำดับ

กลวิธีชักทายผู้อ่านสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การชักทายโดยระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน (ร้อยละ 90.08) และการชักทายโดยไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน (ร้อยละ 9.92) ทั้งนี้ กลวิธีชักทายด้วยการระบุคุณลักษณะของผู้อ่านแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ 6 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้อ่านที่มีความเชื่อความศรัทธา (ร้อยละ 34.35) ผู้อ่านที่มีความคาดหวัง (ร้อยละ 29.01) ผู้อ่านที่ได้รับการนำทางจากพระเจ้า (ร้อยละ 12.98) ผู้อ่านที่มีความเพียรพยายาม (ร้อยละ 8.40) ผู้อ่านที่มีทัศนคติที่

เหมาะสม (ร้อยละ 4.58) และผู้อ่านที่มีบิดามารดา (ร้อยละ 0.76) ดังตัวอย่างกลวิธีชักทายต่อไปนี้

(1) “ท่านพี่น้องผู้ศรัทธาอันเชื่อมั่นต่อเรื่องชีวิตในอาคิเราะห์ทั้งหลาย” (ยะกูบ ทวัม ประถม, 2552ก)

(2) “ท่านพี่น้องผู้ปรารถนาความโปรดปรานจากเอกองศ์อัลเลาะห์ที่รักทั้งหลาย” (ยะกูบ ทวัม ประถม, 2552ข)

(3) “ท่านพี่น้องผู้ได้รับฮิยาเยฮ์จากอัลเลาะห์ที่รักทั้งหลาย” (ยะกูบ ทวัม ประถม, 2552ค)

ตัวอย่างที่ (1) แสดงให้เห็นกลวิธีชักทายด้วยการกล่าวถึงความเชื่อความศรัทธาของผู้อ่าน รูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้คือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับความเชื่อความศรัทธา ได้แก่ กริยาเรียง “ศรัทธาอันเชื่อมั่น” (อิหม่าน หมายถึง ศรัทธา) ตามด้วยบุพบทวลี “ต่อเรื่องชีวิตในอาคิเราะฮ์” (อาคิเราะฮ์ หมายถึง โลกหน้าซึ่งเป็นโลกถาวร)

ส่วนตัวอย่างที่ (2) แสดงให้เห็นกลวิธีชักทายด้วยการกล่าวถึงความคาดหวังของผู้อ่าน กลวิธีนี้ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับความมุ่งหวังหรือความต้องการเป็นตัวบ่งชี้ที่ปรากฏร่วม ได้แก่ คำกริยา “ปรารถนา” ตามด้วยนามวลี “ความโปรดปรานจากเอกองศ์อัลเลาะห์”

สำหรับตัวอย่างที่ (3) แสดงให้เห็นกลวิธีชักทายด้วยการกล่าวถึงผู้อ่านที่ได้รับการนำทางจากพระเจ้า รูปภาพที่ปรากฏร่วม ได้แก่ คำกริยา “ได้รับ” ตามด้วยนามวลี “ฮิยาเยฮ์จากอัลเลาะห์” (ฮิยาเยฮ์ หมายถึง การชี้ทางที่ถูกต้อง)

กลวิธีต่อไปที่ผู้เขียนหนังสือคำสอนใช้หลังจากกลวิธีชักทายก็คือกลวิธีดำเนินเรื่องซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2 กลวิธีดำเนินเรื่อง

กลวิธีดำเนินเรื่อง หมายถึง กลวิธีที่ผู้เขียนหนังสือคำสอนใช้หลังจากการทักทายผู้อ่านเพื่อดำเนินเรื่องต่อไปตามความประสงค์ของผู้เขียน จากการวิเคราะห์ข้อความพบว่า กลวิธีดำเนินเรื่องจำแนกเป็น 9 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 20.31) การชี้แนะ (ร้อยละ 15.18) การแสดงสาเหตุ (ร้อยละ 13.89) การกล่าวอ้างวณะ (ร้อยละ 13.73) การแสดงอุปลักษณ์ (ร้อยละ 10.61) การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 9.16) การแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 8.38) การถาม (ร้อยละ 8.16) และการแสดงตัวอย่าง (ร้อยละ 0.58) ดังตัวอย่างกลวิธีดำเนินเรื่องต่อไปนี้

(4) “ครอบครัวของมุสลิม พ่อแม่ลูกในทัศนะของอิสลามจะต้องเป็นครอบครัว **จะต้องเป็น** สายตระกูลที่อยู่ร่วมกันทั้งในดunya (โลกนี้ซึ่งเป็นโลกชั่วคราว) และ**จะต้องไปอยู่ร่วมกันอีก**ในร่มเงาแห่งพระเมตตาแห่งองค์อัลเลาะห์ในอาคิเราะฮ์ (โลกหน้าซึ่งเป็นโลกถาวร)” (ยะกูบ ทั่วมประณม, 2552 ก)

(5) “เมื่อเข้าสู่เดือนรอมะดอน (ชื่อเดือนตามปฏิทินอิสลาม) แล้ว **ขอให้เราตั้งใจ**ชวนชายแสดงหากุศล... **ขอให้เราเข้าสู่เดือนรอมะดอนด้วย**ความยำเกรงต่ออัลเลาะห์ **ขอให้เราเก็บเกี่ยว**กุศลจากการถือศีลอดให้สมบูรณ์ตั้งแต่วันแรกจนวันสุดท้าย” (ยะกูบ ทั่วมประณม, 2552ข)

(6) “...ก็**เพราะ**ความเชื่อ ความศรัทธาของเราอย่างนี้แหละ ที่เราก็มั่นหน้าก้มตาละหมาดหาเวลา ที่เราออกชะกาต (ทรัพย์สินที่ต้องบริจาคให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ) ที่เราขอคูอาห์ (การวิงวอนหรือการขอพรต่อพระเจ้า) เพื่อให้กิจการของเราสำเร็จตามที่เราปรารถนา ทุกสิ่งมาจากความศรัทธา ทุกเรื่องเราทำ**เพราะ**เรามีความยำเกรงต่อองค์พระผู้อภิบาลเป็นหลักใหญ่” (ยะกูบ ทั่วมประณม, 2552ข)

ตัวอย่างที่ (4) แสดงให้เห็นกลวิธีดำเนินเรื่องด้วยการแสดงความคิดเห็น โดยมีตัวบ่งชี้คือถ้อยคำบอกความเห็นที่เป็นการซ้ำโครงสร้างภาษา “จะต้อง... จะต้อง... จะต้อง...”

ตัวอย่างที่ (5) เป็นการชี้แนะให้ปฏิบัติตามที่บอกกล่าวไว้ ตัวบ่งชี้ที่ปรากฏร่วมคือถ้อยคำที่มีความหมายบอกให้กระทำหรือปฏิบัติตามที่เป็น การซ้ำโครงสร้างภาษา “ขอให้เรา... ขอให้เรา... ขอให้เรา...”

ส่วนตัวอย่างที่ (6) แสดงให้เห็นการแสดงสาเหตุที่มีคำเชื่อมบอกเหตุ คำว่า “เพราะ” นำหน้าข้อความแสดงสาเหตุ ได้แก่ “ความเชื่อความศรัทธาของเรา...” และ “เรามีความยำเกรง...” ตามลำดับ

สำหรับกลวิธีสุดท้ายที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นกลวิธีแสดงความคาดหวัง

1.3 กลวิธีแสดงความคาดหวัง

กลวิธีแสดงความคาดหวัง หมายถึง กลวิธีที่ผู้เขียนหนังสือคำสอนใช้ในการยุดติการถ่ายทอดภาษาโน้มน้าวด้วยการแสดงความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเชื่อมั่นหรือประพฤติปฏิบัติตามที่บอกกล่าวไว้ จากการวิเคราะห์ข้อความพบว่า รูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้กลวิธีแสดงความคาดหวัง ได้แก่ คำเชื่อมข้อความลงท้าย คำว่า “สุดท้ายนี้” และ “ดังนั้น” ตามด้วยข้อความที่แสดงกลวิธีแสดงความคาดหวัง ซึ่งจำแนกได้เป็น 7 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ที่ปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การชี้แนะ (ร้อยละ 53.00) การแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 15.00) การแสดงสาเหตุ (ร้อยละ 10.00) การกล่าวอ้างวณะ (ร้อยละ 9.00) การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 6.00) การแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 5.00) และการถาม (ร้อยละ 2.00) ตามลำดับ ดังตัวอย่างกลวิธีแสดงความคาดหวังต่อไปนี้

(7) “ดังนั้น เราออกห่างไกลเกิดเรื่องการเนรคุณพ่อแม่ เพราะเราเคยเห็นตำหุต้าตามามาก คนเนรคุณพ่อแม่ คนที่ทำให้พ่อแม่เข้าใจ พวกนี้ไม่เจริญไปได้สักรายเดียว” (ยะก๊อบ ท้วมประถม, 2552 ก)

(8) “สุดท้ายนี้ ท่านรชูลเลาะห์ (ศาสดา) ทรงเตือนพวกเราเอาไว้ว่า “ท่านพึงปรับปรุงการดำรงชีพของท่านในโลกนี้ และพึงปฏิบัติอามัล (ความดีงาม) เพื่อโลกหน้าประดุจดั่งท่านจะจบชีวิตในวันพรุ่งนี้” (ยะก๊อบ ท้วมประถม, 2552ข)

(9) “ดังนั้น มองเขาในแง่ดี นึกถึงส่วนที่ดีกว่าเรา ไม่ใช่นึกเอาแต่ด้านเดียวว่า เราดีกว่าเขา... พอคความคิดออกมาว่าเราดีกว่าเขา ทำทางมันก็แสดงออกมาในแง่ว่างท่า วางโต” (ยะก๊อบ ท้วมประถม, 2552ง)

ตัวอย่างที่ (7) แสดงให้เห็นกลวิธีแสดงความคาดหวังด้วยการแสดงสาเหตุ รูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้กลวิธีนี้ได้แก่ คำเชื่อม “ดังนั้น” ตามด้วยข้อความลงท้ายที่มีคำเชื่อมบอกสาเหตุ คำว่า “เพราะ”

ส่วนตัวอย่างที่ (8) แสดงให้เห็นการกล่าวอ้างวจนะของศาสดา ตัวบ่งชี้ที่ปรากฏร่วมคือ คำเชื่อม “สุดท้ายนี้” ตามด้วยข้อความลงท้ายที่มีถ้อยคำอ้างถึงท่านศาสดามุฮัมมัด ได้แก่ “ท่านรชูล

เลาะห์” และรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับการบอกกล่าวซึ่งเป็นราชาศัพท์ ได้แก่ “ทรงเตือน...ว่า...” ตามลำดับ

ตัวอย่างที่ (9) แสดงให้เห็นคำเชื่อม คำว่า “ดังนั้น” ตามด้วยข้อความลงท้ายที่มีคำแสดงการเปรียบเทียบเชิงบวก คำว่า “ดีกว่า” ในข้อความ “มองเขาในแง่ดี นึกถึงส่วนที่ดีกว่าเรา ไม่ใช่นึกเอาแต่ด้านเดียวว่า เราดีกว่าเขา... พอคความคิดออกมาว่าเราดีกว่าเขา...”

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม

ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวใน 2 ประเด็น ได้แก่ การชักทายผู้อ่าน และการดำเนินเรื่อง ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการชักทายผู้อ่าน

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการชักทายผู้อ่าน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการชักทายผู้อ่าน

การชักทายผู้อ่าน	นักเรียน	มุสลิมทั่วไป	ค่าเฉลี่ย
1. ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน			
1.1 มีความเชื่อความศรัทธา	4.73	4.36	4.44
1.2 มีความคาดหวัง	4.50	4.21	4.28

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การท้าทายผู้อ่าน	นักเรียน	มุสลิมทั่วไป	ค่าเฉลี่ย
1.3 ได้รับการนำทางจากพระเจ้า	4.48	4.14	4.22
1.4 มีความเพียรพยายาม	4.41	4.14	4.21
1.5 มีทัศนคติที่เหมาะสม	4.27	4.02	4.08
1.6 มีบิตามารดาผู้บังเกิดเกล้า	3.92	3.33	3.48
2. ไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน	4.24	3.58	3.73
ค่าเฉลี่ย	4.36	3.97	4.06

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในภาพรวม การท้าทายที่ดึงดูดความสนใจของกลุ่มตัวอย่างในระดับ**มากที่สุด**มี 4 ประเภท เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกล่าวถึงความเชื่อความศรัทธา (ค่าเฉลี่ย 4.44) การกล่าวถึงความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ย 4.28) การกล่าวถึงการนำทางจากพระเจ้า (ค่าเฉลี่ย 4.22) และการกล่าวถึงความเพียรพยายาม (ค่าเฉลี่ย 4.21) ตามลำดับ ส่วนการท้าทายที่ดึงดูดความสนใจของกลุ่มตัวอย่างในระดับ**มาก**มี 3 ประเภท เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกล่าวถึงทัศนคติที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.08) การไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน (ค่าเฉลี่ย 3.73) และการกล่าวถึงบิตามารดาผู้บังเกิดเกล้า (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มนักเรียนและกลุ่มมุสลิมทั่วไปพบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความสนใจในระดับ**มากที่สุด**ต่อการท้าทาย 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวถึงความเชื่อความศรัทธา (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.73 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.36) และการกล่าวถึงความคาดหวัง (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.50 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.21)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่สอดคล้องกันต่อการท้าทาย 5 ประเภท ได้แก่ การกล่าวถึงการนำทางจากพระเจ้า การ

กล่าวถึงความเพียรพยายาม การกล่าวถึงทัศนคติที่เหมาะสม การไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน และการกล่าวถึงบิตามารดาผู้บังเกิดเกล้า โดยกลุ่มนักเรียนมีความสนใจในระดับ**มากที่สุด**แต่กลุ่มมุสลิมทั่วไปมีความสนใจในระดับ**มาก**ต่อการกล่าวถึงการนำทางจากพระเจ้า (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.48 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.14) การกล่าวถึงความเพียรพยายาม (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.41 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.14) การกล่าวถึงทัศนคติที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.27 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.02) และการไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.24 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 3.58)

นอกจากนี้ กลุ่มนักเรียนมีความสนใจในระดับ**มาก** ในขณะที่กลุ่มมุสลิมทั่วไปมีความสนใจในระดับ**ปานกลาง**ต่อการกล่าวถึงบิตามารดาผู้บังเกิดเกล้า (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 3.92 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 3.33)

เมื่อพิจารณาการท้าทายในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในระดับ**มาก** (ค่าเฉลี่ย 4.06) ต่อการท้าทายที่ปรากฏใช้ในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม โดยกลุ่มนักเรียนมีความสนใจในระดับ**มากที่สุด** (ค่าเฉลี่ย 4.36) ส่วนกลุ่มมุสลิมทั่วไปมีความสนใจในระดับ**มาก** (ค่าเฉลี่ย 3.97)

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับการดำเนินเรื่องดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่อง	นักเรียน	มุสลิมทั่วไป	ค่าเฉลี่ย
1. การกล่าวอ้างวณะของพระเจ้า	4.65	4.34	4.42
2. การชี้แนะ	4.56	4.29	4.36
3. การแสดงสาเหตุ	4.53	4.28	4.34
4. การแสดงอุปลักษณะ	4.48	4.23	4.29
5. การแสดงความเห็น	4.50	4.15	4.24
6. การถาม	4.47	4.05	4.15
7. การแสดงเงื่อนไข	4.33	4.04	4.11
8. การแสดงตัวอย่าง	4.26	3.98	4.05
9. การกล่าวอ้างวณะของศาสดา	4.11	3.81	3.87
10. การเปรียบเทียบ	3.97	3.82	3.86
ค่าเฉลี่ย	4.39	4.10	4.17

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมการดำเนินเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นคล้อยตามในระดับมากที่สุดมี 5 ประเภท เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกล่าวอ้างวณะของพระเจ้า (ค่าเฉลี่ย 4.42) การชี้แนะ (ค่าเฉลี่ย 4.36) การแสดงสาเหตุ (ค่าเฉลี่ย 4.34) การแสดงอุปลักษณะ (ค่าเฉลี่ย 4.29) และการแสดงความเห็น (ค่าเฉลี่ย 4.24) ส่วนการดำเนินเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นคล้อยตามในระดับมากมี 5 ประเภท เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การถาม (ค่าเฉลี่ย 4.15) การแสดงเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ย 4.11) การแสดงตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย 4.05) การกล่าวอ้างวณะของศาสดา (ค่าเฉลี่ย 3.87) และการเปรียบเทียบ (ค่าเฉลี่ย 3.86)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มนักเรียนและกลุ่มมุสลิมทั่วไปปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความเห็นคล้อยตามในระดับมากที่สุดต่อการดำเนินเรื่อง 4 ประเภท ได้แก่ การกล่าวอ้างวณะของพระเจ้า (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.65 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.34) การชี้แนะ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.56 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.29) การแสดงสาเหตุ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.53 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.28) และการแสดงอุปลักษณะ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.48 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.23) รวมทั้งมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความเห็นคล้อยตามในระดับมากที่สุดต่อการดำเนินเรื่อง 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวอ้างวณะของศาสดา (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.11 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 3.81) และการเปรียบเทียบ

(ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 3.97 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 3.82)

อนึ่ง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง 4 ประเภท ได้แก่ การแสดงความเห็น การถาม การแสดงเงื่อนไข และการแสดงตัวอย่าง โดยกลุ่มนักเรียนมีความคิดเห็นคล้ายตามในระดับมากที่สุด แต่กลุ่มมุสลิมทั่วไปมีความคิดเห็นคล้ายตามในระดับมากต่อการดำเนินเรื่องประเภทการแสดงความเห็น (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.50 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.15) การถาม (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.47 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.05) การแสดงเงื่อนไข (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.33 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 4.04) และการแสดงตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ยกลุ่มนักเรียน 4.26 และกลุ่มมุสลิมทั่วไป 3.98) นอกจากนี้ กลุ่มนักเรียนประเมินว่า การดำเนินเรื่องในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39) แต่กลุ่มมุสลิมทั่วไปประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามแบ่งเป็นกลวิธีหลัก 3 ประเภท เรียงตามลำดับการปรากฏจากก่อนไปหลัง ได้แก่ กลวิธีชักทายผู้อ่าน กลวิธีดำเนินเรื่อง และกลวิธีแสดงความคาดหวัง กลวิธีหลักแต่ละประเภทจำแนกเป็นกลวิธีย่อยได้หลายกลวิธี กล่าวคือ กลวิธีชักทายผู้อ่านแบ่งเป็นการระบุคุณลักษณะของผู้อ่านและการไม่ระบุคุณลักษณะของผู้อ่าน การระบุคุณลักษณะของผู้อ่านแบ่งเป็นกลวิธีย่อย 6 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้อ่านที่มีความเชื่อความศรัทธา ผู้อ่านที่มีความคาดหวัง ผู้อ่านที่ได้รับการ

นำทางจากพระเจ้า ผู้อ่านที่มีความเพียรพยายาม ผู้อ่านที่มีทัศนคติที่เหมาะสม และผู้อ่านที่มีบิดามารดา ส่วนกลวิธีดำเนินเรื่องแบ่งเป็นกลวิธีย่อย 9 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การชี้แนะ การแสดงสาเหตุ การกล่าวอ้างวจนะ การแสดงอุปลักษณ์ การเปรียบเทียบ การแสดงเงื่อนไข การถาม และการแสดงตัวอย่าง สำหรับกลวิธีแสดงความคาดหวังแบ่งเป็นกลวิธีย่อย 7 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การชี้แนะ การแสดงความคิดเห็น การแสดงสาเหตุ การกล่าวอ้างวจนะ การเปรียบเทียบ การแสดงเงื่อนไข และการถาม

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ภาษาโน้มน้าวเป็นภาษาระดับข้อความที่แสดงให้เห็นกลวิธีโน้มน้าวที่หลากหลาย (Longacre, 1976; Renkema, 2004; ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2544) รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารผ่านคุตบะฮวันศุกร์ของชาวไทยมุสลิม” (ธารินี ธาดาดุสิตา, 2547) ที่พบว่ากลยุทธ์การบรรยายคุตบะฮ (คำสอนศาสนาอิสลาม) ที่คอเต็บ (ผู้กล่าวคำเทศนาหรือปาฐกถาธรรม) และอิหม่ามใช้ในการบรรยาย ประกอบด้วยการยกตัวอย่างจากคัมภีร์อัลกุรอาน และหนังสือรวบรวมอัลหะดิษ (จริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด) นอกจากนี้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีย่อยประเภทหนึ่ง ได้แก่ การถาม ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นคำถามเชิงวาทศิลป์นั้นก็สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “Features of Zapotec Hortatory Discourse” (Riggs, 2011) ที่พบการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ด้วยเช่นกัน

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นอีกด้วยว่า ผู้เขียนหนังสือคำสอนมักทักทายผู้อ่าน โดยการกล่าวถึงความเชื่อความศรัทธาที่คาดว่าผู้อ่านซึ่งเป็นมุสลิมมีร่วมกัน เช่น ศรัทธาในพระเจ้า ศรัทธาในศาสดา และศรัทธาในวันสิ้นโลกหรือวันพิพากษา เป็นต้น ความเชื่อเหล่านี้ล้วนยึดโยงกับหลักศรัทธาเบื้องต้นของอิสลามที่มีจำนวน 6 ประการ ได้แก่ ศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว ศรัทธาในบรรดามะลาอิกะฮ์ (เทวทูต) ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ ศรัทธาในบรรดารسل (ศาสนทูต) ศรัทธาในวันพิพากษา และศรัทธาในกฎสภาพการณ์ของพระเจ้า (ภัทรพร สิริกาญจน, 2546)

รูปภาพที่ปรากฏใช้ในกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามก็สัมพันธ์กับหลักธรรมคำสอนของอิสลามด้วยเช่นกัน อาทิ การทักทายผู้อ่านมีการใช้คำบอกบุรุษ คำว่า “ท่าน” คำเรียกญาติ คำว่า “พี่น้อง” และถ้อยคำบอกความรู้สึก ได้แก่ “ที่รัก” “ที่เคารพ” “ที่เคารพรัก” และ “ที่รักและเคารพ” เป็นต้น การเลือกใช้คำบอกบุรุษ คำว่า “ท่าน” เพื่อหมายถึงผู้อ่านอาจเป็นการแสดงความสุภาพและการยกย่องให้เกียรติผู้อ่าน ทั้งนี้ การใช้คำบอกบุรุษดังกล่าวสอดคล้องกับคำสอนของอิสลามในเรื่องการแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนที่เป็นจริยธรรมประการหนึ่งตามคำสอนของท่านศาสดา (มันศูร อับดุลลอฮ์, 2553) สำหรับการใช้คำเรียกญาติ คำว่า “พี่น้อง” สอดคล้องกับคตินิยมความเชื่อของมุสลิมที่ว่า มุสลิมทุกคนเปรียบเสมือนพี่น้องกัน ไม่ทุจจริตต่อกันและกัน (อะลี อับดุลหะลิม มะฮ์มุด, 2555) ส่วนการใช้คำบอกความรู้สึกดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นการแสดงความรักและความปรารถนาดีต่อผู้อ่าน ซึ่งเป็นไปตามคำสอนของท่านศาสดาที่กล่าวว่า “ผู้ใด

แสดงความรักต่อผู้อื่น เขาก็จะได้รับความรักจากอัลลอฮ์” (มันศูร อับดุลลอฮ์, 2555)

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามภาษาไทยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีความเห็นว่า กลวิธีทักทายผู้อ่านที่ดึงดูดความสนใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ การทักทายโดยระบุความเชื่อความศรัทธาของผู้อ่าน ซึ่งเป็นกลวิธีที่มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุด สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างโดยรวมแสดงความเห็นว่า กลวิธีดำเนินเรื่องประเภทการกล่าวอ้างวจนะของพระเจ้าเป็นกลวิธีที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นคล้อยตามในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับกลวิธีที่ปรากฏใช้มากที่สุดคือการแสดงความคิดเห็น

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างโดยรวมเห็นด้วยอย่างมากทั้งต่อการทักทายผู้อ่านและการดำเนินเรื่องในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยด้านบวกต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้มุสลิมทั้งที่อยู่ในกลุ่มนักเรียนและกลุ่มมุสลิมทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอิสลามด้วยการอ่านหนังสือคำสอนอย่างเป็นกิจวัตร เนื่องจากการอ่านถือเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งที่มุสลิมทุกเพศทุกวัยต้องปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ซึ่งมิได้สิ้นสุดลงด้วยการได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร แต่การเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางของอิสลามหมายถึงการอ่านและการศึกษาต่อไปตลอดช่วงชีวิต (มุฮัมมัด อาลี อัล-ฮาซิมิ, 2540) อาจกล่าวได้ว่า “การอ่าน” เป็นวิธีการหลักในการแสวงหาความรู้ตามแนวทางของอิสลาม โดยมุสลิมพึงแสวงหาความรู้ความเข้าใจจากการอ่านได้ทุกที่ทุกเวลาอันควร เพื่อให้สามารถนำหลักธรรมคำสอนของอิสลามมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต ได้แก่ ควรมีการเปรียบเทียบกลวิธีโน้มน้าวในหนังสือคำสอนศาสนาอิสลามที่เขียนโดยผู้เขียนที่แตกต่างกัน และควรมีการศึกษาทัศนคติต่อกลวิธีที่ปรากฏใช้ในหนังสือ

คำสอนศาสนาอิสลามว่ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมของบุคคลหรือไม่ อย่างไรก็ตาม นอกจากนี้อผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียนหนังสือคำสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ ควรแสดงคำสอน โดยพิจารณาเลือกใช้กลวิธีที่ผู้อ่านเห็นคล้อยตามมากที่สุดและดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด

References

- Abdullah, M. (2553). **All Good Deeds Get Rewarded**. Songkhla: ALP Publishing House.
- (2553). **Messages for Self-Development and Invitation**. Songkhla: Nanpi Publishing House.
- Albayrak, I. (2012). Friday sermons and the question of home-trained imams in Australia. **Australian e-Journal of Theology**, 19, 29-42.
- Al-Hashimi, M. A. (2540). **Ideal Muslim: True Islamic Personality from Qur'an and Sunnah**. (Amorntat, K., translator). Bangkok: Media Tech.
- Bamrungrak, C. (2544). Classification of Discourse in Thai. In Chintana Damronglert (editor), **Witchayapanya** (pp. 162-177). Bangkok: Sahatammik.
- Cipriani, A. C. (2002). **Power in Religious Discourse: A Discourse Analysis of Two Sermons from the Universal Church of the Kingdom of God**. Unpublished master's dissertation, Universidade Federal de Santa Catarina.
- Garrett, P. (2010). **Attitudes towards Language**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Longacre, R. E. (1976). **An Anatomy of Speech Notions**. Ghent: The Peter de Ridder Press.
- (1983). **The Grammar of Discourse**. New York, NY: Plenum Press.
- Leedy, P. D. and Ormrod, J. E. (2013). **Practical Research: Planning and Design**. Boston, MA: Pearson.
- Mahmood, A. A. (2012). **6 Steps to Brotherhood in Islam**. (Suepsuk, S., translator). Petchaburi: Al-Ihsan.
- Person, K. R. (1996). Hortatory Speech of Phra Phayom: Discourse Considerations in Sermons. **Journal of Language and Linguistics**, 15, 1-20.

- Renkema, J. (2004). **Introduction to Discourse Studies**. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Riggs, D. B. (2011). Features of Zapotec hortatory discourse. **SIL-Mexico Branch Electronic Working Papers**, 11, 1-16.
- Sirikan, P. (2546). Islam. In Sirikan, P. (editor), **Fundamental Knowledge of Religion**. (pp. 81-102). Bangkok: Thammasat University Press.
- Supharatyothin, D. (2002). **Hortatory Discourse in Thai: A Sociolinguistic Perspective**. Unpublished doctoral dissertation, Indiana University of Pennsylvania, The Graduate School and Research, Department of English.
- Tadadusita, T. (2547). **The Communication Process in Friday Khutbah of Muslims**. Master's Thesis, Chulalongkorn University, Faculty of Communication Arts, Department of Development Communication.
- Thiranet, A. (2543). **Persuasive Communication Strategies in Lord of Buddha's Scripture**. Master's Thesis, Chulalongkorn University, Faculty of Communication Arts, Department of Development Communication.
- ThuamPrathom, Y. (2543a). **Friday Khutbah Book 1**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543b). **Friday Khutbah Book 2**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543c). **Friday Khutbah Book 3**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543d). **Friday Khutbah Book 4**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543e). **Friday Khutbah Book 5**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543f). **Friday Khutbah Book 6**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543g). **Friday Khutbah Book 7**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- ThuamPrathom, Y. (2543h). **Friday Khutbah Book 8**. Bangkok: S. Wongsangiam.
- .